

Beleidsplan 2017 - 2021
Levend leren op de boerderij

Stichting Boerderijschool
Het Zwanevlot 156
7206 CJ Zutphen
T: 06 11277417
E: info@Boerderijschool.nl

Stichting Boerderijschool zet zich als onderwijsadviesdienst sinds 2008 in om levend leren (het leren in het échte leven en over het échte leven) voor kinderen, jongeren en hun opvoeders in de landbouw te realiseren.

Missie van stichting Boerderijschool Stichting Boerderijschool wil via het levend leren (het leren door betekenisvolle ervaringen in het echte leven) in een authentieke omgeving op de boerderij, jonge mensen weer in direct contact brengen met enerzijds zichzelf en anderzijds met de ander, de omgeving en het grotere levensgeheel. Eigenheid in de zin van talentontwikkeling en verbondenheid staan in alle activiteiten centraal.

Stichting Boerderijschool streeft ernaar dat alle kinderen in Nederland in hun schoolloopbaan gedurende een periode op een boerderij kunnen leren en werken. De stichting ziet intensieve boerderijeducatie als een actuele ontwikkelingsweg voor (de vragen en probleemstellingen in) het onderwijs, de landbouw en de gemeenschap als geheel.

6 redenen waarom de Boerderijschool speciaal is:

- 1. De boerderijschool genereert enthousiasme bij leerlingen, leerkrachten, (groot-) ouders en overige betrokkenen voor onderwijs, leren en voor landbouw, natuur en voedsel.**

Zie hiervoor onze facebookpagina www.facebook.com/boerderijschool en de facebookpagina's van de afzonderlijke scholen.

- 2. De Stichting Boerderijschool bouwt al tien jaar aan de doorontwikkeling van intensieve boerderijeducatie.**

Scholen en overige partners blijven graag samenwerken met Stichting Boerderijschool. We hebben een betrokken bestuur, capabele professionals en veel doorlopende Boerderijscholen. Waar anderen afhaken, ombouwen en opheffen gaan wij gestaag verder en kunnen scholen en agrarische ondernemers na 10 jaar nog steeds op ons en onze deskundigheid blijven rekenen.

- 3. Stichting Boerderijschool werkt 'practice based'.**

De Boerderijschool is in de praktijk ontstaan; het onderwijsconcept is aan de hand van de dagelijkse praktijk ontwikkeld. De Boerderijschool werkt 'practice-based'. Deelnemende partijen worden als experts op hun eigen terrein gezien en krijgen vanaf de start het volste vertrouwen om aan de slag te gaan. Doel is steeds het expliciteren, systematiseren en ontwikkelen van ervaringskennis tot best practices. Zo ontwikkelt Stichting Boerderijschool in de praktijk bewezen concepten en programma's.

- 4. Stichting Boerderijschool werkt inclusief en draagt bij aan een inclusieve samenleving.**

De inclusieve samenleving is gebaseerd op de gedachte van en-en in plaats van of-of. Het menszijn is gebaseerd op twee fundamentele behoeften: de zorg voor zichzelf (vrijheid) en de zorg voor de ander / het andere (verbondenheid). En-en denken wil zeggen dat iets ons alleen maar ten goede kan komen als het ook ten goede komt aan een ander (mens, domein, land), hier of daar, nu of later. Deze gedachte vormt als het ware de grondsteen van de stichting Boerderijschool.

5. Stichting Boerderijschool heeft delen hoog in het vaandel staan.

Zie onze website: www.boerderijschool.nl. Alles wat Stichting Boerderijschool ontwikkelt en van waarde kan zijn voor anderen wordt gedeeld. We houden niets voor ons zelf. Onze website bevat veel inhoudelijke content. We organiseren studiedagen, publiceren geregeld over ons werk en stellen onze ervaringen in publicaties beschikbaar voor het brede publiek.

6. Stichting Boerderijschool werkt vraaggericht.

Uitgangspunt bij alle werkzaamheden van Stichting boerderijschool is de vraag en de specifieke behoefte vanuit het onderwijs en / of de bredere samenleving. Wij gaan niet de markt op om ons product te verkopen. Wij gaan in gesprek met een organisatie om helder te krijgen op welke specifieke vraag of behoefte het levend leren en intensieve boerderijeducatie een antwoord kan zijn. Daarbij werken wij vanuit onze basisprincipes toe naar een model dat toegespitst is op deze specifieke vraag. Op basis van ontvangen vragen en signalen ontwikkelen wij initiatieven, zetten wij projecten op en reiken wij inspiraties aan.

Stichting Boerderijschool wil in de periode van 2017 – 2021 en daarna zich blijven inzetten om haar missie te realiseren en om all-win situaties te creëren voor de jeugd, het onderwijs, de landbouw, gemeenschapsvorming en voor de toekomst van de samenleving.

Stichting Boerderijschool heeft de volgende intenties voor de periode 2017-2021:

1. Integratie concept Boerderijschool in leerplan van de school

Op de boerderij doen leerlingen ervaringen op volgens de principes van Levend Leren. De opgedane ervaringen zijn van nut voor het schoolbreed inkleuren van het levensecht leren ook in de overige schooljaren. Een school die kiest voor de Boerderijschool kiest voor de leerprincipes van levensecht – functioneel leren. Dit zie je bij voorkeur in het leerplan terug. Bij het intakegesprek voor deelname aan de Boerderijschool, wordt dit dan ook aan de orde gesteld. Voor een goede implementatie van de Boerderijschool is het belangrijk om hiervoor taakuren vast te stellen. Werken en leren op de boerderij ontwikkelt zich het best als het deel uitmaakt van het breder onderwijskundig beleid van de school en niet losstaat van de schoolwerkelijkheid. Uiteindelijk leidt dit er toe dat de school met name op het gebied van wereldoriëntatie ook in de overige leerjaren een eigen visie en bijpassende invulling ontvouwt, geïnspireerd door de visie en kenmerken van de Boerderijschool. Scholen die een concrete uitwerking willen van de integratie van binnenschools leren en buitenschools leren kunnen ten allen tijden een beroep doen op de Stichting Boerderijschool. Wij gaan dan actief aan de slag met vormgeven van de gedachten.

2. Samenwerken met verbrede landbouwbedrijven op fietsafstand van school, die openstaan voor samenwerking met lokale gemeenschap

Stichting Boerderijschool werkt met agrarische bedrijven die vanuit een duurzame visie streven naar een meer harmonieuze verwevenheid van de 3 (of 5) P's: People, Planet, Profit (Prosperity, Purpose/pneuma); agrarische ondernemingen die kiezen voor meer inbedding in de lokale gemeenschap en meer verbondenheid tussen platteland en stad of dorp. De biologisch (dynamisch) bedrijfsvoering is de meest duurzame manier om landbouw te bedrijven en voedsel te produceren. Het milieu wordt gespaard, biodiversiteit bevordert, natuurlijke hulpbronnen in stand gehouden, kringlopen bewaard, dierenwelzijn

gerespecteerd, het platteland leefbaar gehouden en consumenten voorzien van voeding die met natuurlijke ingrediënten en procedés is vervaardigd. Het streven van stichting Boerderijschool is om nog meer met biologische bedrijven samen te gaan werken.

3. Nieuwe initiatieven verkennen en inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen

Stichting Boerderijschool ontwikkelt nieuwe initiatieven op basis van een vraag en/of gesignaleerd probleem in onderwijs en samenleving waarop het levend leren op de Boerderijschool een mogelijk antwoord kan zijn. Nieuwe initiatieven worden door stichting Boerderijschool in een pilot gevolgd en verkend. Op basis van ervaringen in de pilotfase neemt stichting boerderijschool een besluit over voortgang.

In dit beleidsplan geven we aan hoe we dit in de komende jaren, in de periode 2017 – 2021, zullen gaan doen. We geven dit weer in de vorm van doelen samengevat in acht speerpunten.

Speerpunten 2017 - 2021

- Opschalen Boerderijschool

Stichting Boerderijscholen blijft werken aan een uitbreiding van aantal Boerderijscholen. We gaan ons inspannen om meer Boerderijscholen te realiseren in het verstedelijkte gebied in Nederland om te beginnen in regio Amsterdam, Den Haag, Utrecht.

- Ontwikkelen van nieuwe variant van het onderwijsconcept Boerderijschool (intensieve Boerderijeducatie) voor kleine basisscholen met combinatieklassen

Het concept boerderijschool voldoet niet voor kleine scholen met combinatieklassen, omdat leerlingen dan meerdere jaren met hun klas (13 – 20 dagdelen) naar de boerderij zouden gaan. Kleine scholen in krimpregio 's geven aan dat dit voor hen financieel en ook didactisch niet wenselijk is. In regio Salland (Overijssel) en gemeente Bronckhorst (Gelderland) start in 2017 een project waarbij in nauwe samenwerking met scholen en boerderijen het Levend leren op de boerderij wordt uitgewerkt in een programma op maat met meerdere thema ateliers (5 dagdelen) (b.v. Duurzame Landbouw, Natuur & Landschap, Voedsel & Gezondheid, Techniek, ..).

- Het ontwikkelen van programma's rond voedsel en gezondheid.

De Verenigde Naties (VN) hebben afspraken gemaakt om wereldwijd in 2030 de voedselverspilling met 50% te verminderen. Dit is 1 van de duurzame doelen die de VN heeft afgesproken. De Europese Unie (EU) heeft deze doelstelling overgenomen en afspraken hiervoor gemaakt. In Nederland is een alliantie voedselonderwijs opgericht die in september jl. de landelijke campagne 'Structureel voedselonderwijs voor ieder kind' is gestart. Gemeentes stimuleren het ontwikkelen van programma's en activiteiten om voedselverspilling te voorkomen en om de jeugd en hun (groot)ouders voedselbewust te maken. Aandacht voor gezond, duurzaam en lokaal voedsel is een maatschappelijk thema. Het thema maakt integraal deel uit van het levend leren op de Boerderijschool. De landbouw is van betekenis voor de toekomst van onze samenleving. Boeren die bewust duurzaam werken kunnen kinderen, jongeren en hun opvoeders inzicht en ervaring geven in voedsel, gezondheid en wat het leven is. Stichting Boerderijschool zal het thema voedsel en gezondheid nader uitwerken in passende programma's.

- **Het ontwikkelen van programma's rond techniek.**

De rijksoverheid wil dat er in 2020 op alle scholen in het primair onderwijs aandacht is voor Wetenschap en Technologie. In nauwe samenhang met een Boerderijschool is er in de afgelopen jaren een succesvol, practice-based, programma ontwikkeld voor techniek onderwijs 'Het Technieklandje'. Op basis van eerste ervaringen zal Stichting Boerderijschool zich inzetten voor levensecht leren ten aanzien van technologie.

Het technieklandje is een plek waar kinderen jaarrond de handen uit de mouwen steken en zich bezig houden met opdrachten, variërend van hoe maak ik een regenmeter tot het bouwen van een schuilhut met behulp van wilgentakken. Allerlei technieken worden hierbij ingezet bij bijvoorbeeld het maken van constructies (functie, stevigheid, verbindingen), het spelen met krachten (hefboom, katrollen) en het opwekken van verschillende soorten energie.

- **Preventie schooluitval en Passend onderwijs**

Sinds 1 augustus 2014 is de wet passend onderwijs van kracht. Vanaf die datum hebben schoolbesturen zorgplicht voor leerlingen. De school heeft de taak om kinderen een passende onderwijsplek te bieden. Ook zijn er regionale samenwerkingsverbanden opgericht van reguliere basisscholen, scholen voor speciaal basisonderwijs en scholen voor speciaal onderwijs cluster 3 en 4. Zij beheren het budget voor passend onderwijs en zijn verantwoordelijk voor uitvoering van passend onderwijs en toedeling van extra onderwijsondersteuning. Passend onderwijs heeft ook een taak in het terugdringen van het aantal thuiszitters.

Boerderijschool kan van betekenis zijn bij het aanbieden van een passend onderwijsprogramma voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben in het onderwijs. Op SO, SBO en reguliere basisscholen groeit het aantal leerlingen dat (soms tijdelijk) geheel of gedeeltelijk niet in staat is op in een klassensituatie te functioneren. Stichting Boerderijschool heeft met een SO cluster 4 school, een pilot preventie schooluitval uitgevoerd. Inmiddels hebben al meerdere scholen zich bij stichting Boerderijschool gemeld voor een programma gericht op deze doelgroep.

Het boerderijprogramma kan ook worden ingezet om de thuiszittersproblematiek aan te pakken. We willen de mogelijkheden hiervoor onderzoeken en gaan dit verkennen met regionale samenwerkingsverbanden passend primair onderwijs.

- **Groene Gezonde Gemeenschappen**

Stichting Boerderijschool is een tweejarige pilot Groene Gezonde Gemeenschappen gestart voor buurten die zich kenmerken door een grote diversiteit aan bevolkingsgroepen in Den Haag e.o. De stedelijke uitdagingen en zorgen over ontwikkelingen op het gebied van gezonde voeding, armoede, onderwijs, sociale cohesie en culturele integratie vormen de drijfveer om initiatieven te ontwikkelen voor deze groepen (kinderen, jongeren en hun opvoeders) uit aandachtswijken. Veel ouders van allochtone afkomst en hun kinderen komen niet of nauwelijks buiten de stad, in de natuur en op de boerderij. Uit onderzoek weten we dat leren en werken op een boerderij bijdraagt aan een gezonde ontwikkeling. Dat komt omdat een boerderij zowel uitdaging (grenzen ontdekken en verleggen) als veiligheid biedt (ritme en structuur) en uitnodigt tot verbinding (relaties aangaan, zinvol werk, verantwoordelijkheid) Stichting Boerderijschool vindt dat ze deze groep tot nu toe te weinig heeft bereikt en gunt deze kinderen en ook hun ouders positieve ervaringen met duurzame

landbouw, natuur en voedsel. Wij willen zoeken naar mogelijkheden om vergelijkbare projecten op te zetten in de komende jaren. Ook willen wij kijken of er behoefte is aan een boerderijprogramma voor jonge asielzoekers.

- **Het stimuleren van Intensieve Boerderijeducatie op internationaal niveau door uitdragen van kennis, ervaringen en expertise en door internationale samenwerking**

Stichting Boerderijschool staat open voor uitwisseling, samenwerking en uitdragen van kennis en ervaring binnen en buiten Europa.

Zo is recent in België een Boerderijschoolvzw opgericht. Stichting Boerderijschool ondersteunt met kennis, ervaring en in uitwisseling de uitbouw van de Boerderijschool in België. Interessant hierbij is dat de Boerderijscholen gesitueerd zullen worden rond grote steden op CSA (Community Supported Agriculture) boerderijen. Stichting Boerderijschool gaat rond concrete thema's en projecten met Boerderijschool België samenwerken. (boerderijschoolvzw.be)

- **Het stimuleren en uitvoeren van wetenschappelijk (ontwikkelings)onderzoek**

Stichting Boerderijschool heeft haar kennis, kunde en kunst opgebouwd op basis van ontwikkelingsonderzoek van concrete arrangementen in de dagelijkse praktijk.

De ontwikkelde reflectie instrumenten (o.a. over welbevinden en betrokkenheid op de boerderijschool) geven (nieuwe) scholen en leerlingen inzicht in de waarde/betekenis van de boerderijschool en zijn bovendien van belang voor het verantwoorden van de nieuwe onderwijspraktijk.

Stichting Boerderijschool zal, zo mogelijk samen met hogescholen en universiteiten, wetenschappelijk (ontwikkelings)onderzoek blijven stimuleren om de projecten en concepten van stichting Boerderijschool te verbeteren en toekomstbestendig te maken.

Colofon

©2017 Stichting Boerderijschool

www.boerderijschool.nl

www.facebook.com/boerderijschool